

A VM Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály felhívása a zárlati károsítók azonosításával kapcsolatos bejelentési kötelezettség teljesítésére

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény alapján a termelő, illetve a földhasználó köteles a zárlati és a vizsgálatköteles nem zárlati károsítókat elpusztítani, azok behurcolását, meghonosodását, terjedését megakadályozni és a zárlati károsítók okozta fertőzést vagy annak gyanúját haladéktalanul az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek bejelenteni. A törvény tekintetében a növényeket kutatási célra felhasználó személyek is termelőnek minősülnek, hiszen a meglehetősen tág törvényi definíció szerint *termelő az*, aki növényt termeszt, növényt, növényi terméket hasznosít (beleértve a legeltetést is), feldolgoz, forgalomba hoz, tárol, szállít vagy felhasznál. A törvény hatálya kiterjed mindazon természetes személyre, jogi személyre és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdálkodó szervezetre, aki (amely) az élelmiszerlánc szereplője.

Annak ellenére, hogy a mezőgazdasági és az erdészeti termelés növényvédelmi biztonsága érdekében előírt kötelezettségek már a növényvédelemről szóló 2000. évi XXXV. törvénnyel és az azt megelőző jogszabályokkal is előírásra kerültek, sajnálatos módon még ma is visszatérő problémát jelent az oktató és kutató munkát végző szakemberek és intézményeik esetében, hogy a hazánkban nem honos, új zárlati károsítók azonosítása esetén fennálló bejelentési kötelezettség teljesítéséről megfeledkeznek.

Az ilyen esetekről a növényvédelmi hatóság legtöbbször csak áttételesen, a növényvédelmi szaklapokba küldött tudományos közleményekből, illetve szakmai rendezvényekre beküldött előadásokból vagy már leközölt publikációs szakanyagokból értesül, utólag.

A bejelentések elmulasztói akarattal ellenére is akadályozzák az eredményes mentesítés lehetőségét, ugyanis a zárlati károsítók felszámolására és járványos elterjedésük megelőzésére irányuló hatósági intézkedéseket az ilyen esetekben csak jelentős késedelemmel lehet megtenni. A fentiekben túl sérül hazánk nemzetközi szerződéseiben vállalt bejelentési kötelezettsége is, mivel az illetékes szervezetnek az új károsítók előfordulásáról, illetve esetleges előfordulásuk gyanújáról azonnal jelentést kell tenni az Európai Bizottság, a Nemzetközi Növényvédelmi Egyezmény (IPPC), illetve az Európai és Földközi-tenger Melléki Növényvédelmi Szervezet (EPPO) Titkársága felé.

A magyar növény- és talajvédelmi szervezet szakmai elismertségét rontja, ha ezek a szervezetek a hivatalos értesítés helyett a növényvédelmi szaklapok hasábjairól értesülnek hazánk károsító helyzetének alakulásáról.

A törvény rendelkezései alapján a zárlati károsítóval való fertőzés bejelentésére vonatkozó kötelezettségüket megszegő személyekkel szemben az eljáró hatóságnak növényvédelmi bírságot kell kiszabni. Az élelmiszerlánc felügyeletével összefüggő bírságok kiszámításának módjáról és mértékéről szóló 194/2008. (VII. 31.) Korm. rendelet alapján a bírság legkisebb mértéke 15 000 Ft. Tekintettel arra, hogy a bejelentés elmulasztásával egyidejűleg a zárlati károsítók terjedését elősegítő magatartás is megvalósulhat, a bírság összege 500 000 – 10 000 000 Ft-ot is elérhet.

Új zárlati károsítók esetleges megjelenése esetén alapvető nemzetgazdasági érdek, hogy a szükséges intézkedések azonnal, illetve a lehető leggyorsabban megtörténhessenek.

A növény- és talajvédelmi hatóság ezért kéri a növényvédelmi kutatást és oktatást végző szakemberek együttműködését a zárlati és a Magyarországon nem honos, új károsítók felderítésében. A növényvédelem különböző területein dolgozó szakemberek tudatos közreműködésével és együttes összefogásával a rendelkezésre álló erőforrásokat jelentősen megsokszorozva, sokkal gyorsabban és hatékonyabban léphetünk fel az új, Magyarországon nem honos zárlati károsítók ellen.